

Handlaget

Tidning för Södermanlands läns hemsjödsförening

Nr 1 1998

Vad gör föreningen?

Signaler har nått oss att styrelse och konsulenter har blivit osynliga. Inget HandLag på enigheter. Inga textila kurser. Inga glada textiltresor med Git Palmgren.

Men under ytan pågår ett intensivt arbete som kommer att ge en utdelning som aldrig förr. Styrelsen, som har fått många nya medlemmar har haft regelbundna möten. Alla är mycket engagerade och de frågor som upptagit tid är diskussioner om ekonomi och framtida möjligheter i samband med ett utökat naturbruk i anslutning till Ökna-skolan och bygghytan på Nynäs.

Våra konsulenter har flyttat under året som gått och en del tid har naturligtvis gått åt till att komma på plats. Lille-Mor sitter nu ovanför fårhagen på Ökna och känner det fullkomligt självklart att vara återbördad till naturbruket. Alla råmaterial finns utanför knuten. Hennes lokaler är väl omhändertagna och det spontana utropet från de som kommer in i dem är: Åh, vad fint här är! Helena har ett vackert rum på Nynäs slott men arbetar också med ett råmaterialreservat på Ökna.

Vår stora satsning är vårt deltagande i den ideella föreningen Sörmlands Naturbruk och uppbyggnaden av en Mat- och Slöjdvärkstad i Sörmland. Genom att åter ingå i de stora livsviktiga sambanden - maten, slöjden, odlingen - får vårt område en helt

annan tyngd. Från den utgångspunkten kan vi börja se nya utvecklingsmöjligheter och få nya samarbetspartner. Tillsammans kan vi alla hjälpas åt att driva fram ett naturbruk på naturens egna villkor där ett liv med nya arbetsmöjligheter och nya livsstilar gör livet både roligare och rikare.

Projektledare för Mat- och Slöjdvärkstaden är Maria Printz Emond, kulturretare och kock, född och uppvuxen på en gård på Selaön i norra Sörmland.

Tillsammans med Lille-Mor utvecklar hon nu tankarna. Helena kommer också mer och mer in i arbetet.

Vår styrelseledamot Margareta Norin-Forslund har skrivit ned sina intryck från första pressinformatiönen i Sörmlands Naturbruk. Margareta är också en kommande samarbetspartner till Mat- och Slöjdvärkstaden.

Var med och bygg
Framtiden!

Under våren kommer ett gäng mäniskor under ledning av vår styrelseledamot Mikael Rydholm att arbeta med att få oss sörmlänningar att bidra till byggandet av Mat- och Slöjdvärkstaden - det viktigaste redskapet för att skapa förståelse för tankarna i Sörmlands Naturbruk. Projektet heter Hjälp till Självhjälp

och är ett EU-projekt där deltagarna både får en säljutbildning och gör en viktig arbetsinsats. De är ambassadörer för ett uthålligt naturbruk i Sörmland och jag hoppas att Du vill hjälpa dem i det arbetet. Alla är överens om att det bara är vi själva som kan bygga en bättre framtid. Själv har jag ett fyraårigt barnbarn som jag önskar ett möjligt och härligt liv.

Eftersom Hemsjödsföreningen står bakom tillkomsten av Mat- och Slöjdvärkstaden kommer vi också att vara den organisation som fortsätter att vara verkstadens "fadderförening" och kontinuerligt berätta om allt nytt som händer kring den. Hjälp till Självhjälpsdeltagarna blir därför också hemsjödsföreningens ambassadörer och kommer att förmedla medlemskap i föreningen till de som vill följa verkstadens utveckling.

Inom skolan finns
ett sug efter Mat- och
Slöjdvärkstaden

Med Lille-Mors lokaler och en provisorisk Markverksstad som bas märker vi att blotta tanken ger upphov till nya möjligheter för skolorna. Läs bifogade rapport om verksamheten. Varje vecka får vi nya konstarter och utvecklingen går vidare.

Kom till årsmöte i Mat- och Slöjdeverkstaden!

Boka redan nu söndagen den 26 april för årsmöte. Det kommer att ligga i eller i anslutning till verkstaden. Du kommer också att själv få delta i praktiska verksamheter av olika slag. Vad och hur bestäms helt av hur många som kommer. Anmäl Dig gärna redan nu genom att ringa till Lille-Mor på telefon 0155-26 11 35 eller sänd ett fax på 0155-26 11 36. Ytterligare ett tillfälle att uppleva Mat- och Slöjdeverkstaden har Du på Öknadagen lördag 16 maj.

Slöjden är här! Slöjden är härlig!

29 maj -23 augusti i Liljevalchs konsthall. Årets stora slöjdeställning med inspiration från folkdräkten och folkkonsten. Vill Du vara med och slöjda eller vara "värd" i informationsrummet så hör av dig till Gerttrud Sjölin på tel 0155-28 18 30. Ta chansen att möta hela SlöjdSverige och massor av andra entusiastiska människor. Att verkligen vara i slöjdens Öga. Du kan vara med en dag eller flera.

10 års arbete vetenskapligt avhandlat

Nu finns vårt 10-åriga arbete som ideell förening redovisat i bifogade uppsats från en kurs i kursblock "Textil igår - textil idag". Kursen

syftar till att ge en fördjupad kunskapssyn kring de textila hantverkens betydelse för såväl samhälle som individ. Margareta Degerman, aldfru på Gripsholms slott har skrivit den vid Institutionen får humaniora och samhällsvetenskap vid högskolan Gävle/Sandviken. Vi känner oss stolta över att ha blivit avhandlade på detta vis.

OBS! Nytt om årsavgifter!

Det är nu billigare att bli medlem för övriga familjemedlemmar på samma adress. 100kr/per person. Samma avgift betalar också alla mellan 16-25 år. Jag vill också påminna om våra fonder som ger oss möjlig-

het att uppmuntra de som vill utveckla sitt hantverk eller utveckla verksamheten (Utvecklingsfonden).

Utnyttja ditt medlemskap

Till alla som ännu inte upptäckt det! Prenumerera på Sveriges vackraste och bästa tidskrift - Hemslöjden. Som medlem får du hela 20 % rabatt! bara 208 kr mot 245 kr för hela sex nummer!

Bie Seipel, ordförande

Bortom Eken mot Ökna

Margareta Norin Forslund, textillärare på Lundsbysskolan i Eskilstuna och styrelseledamot i hemslöjdsföreningen, blivande samarbetspartner till Mat- och Slöjdeverkstaden (MoS) med sin skola,

berättar här om sina upplevelser av ett besök i MoS. Margareta har själv 15 års erfarenhet av att driva utvecklingsarbete i skolan med slöjden som utgångspunkt. Hon svarar nu också för allt miljöarbete på sin skola.

21 januari 1998. Solen stod mycket lågt och lyste från en klarblå himmel. Jag åkte ifrån Västerås tidigt på morgonen. När jag kom en bit in i Sörmland blev vägarna slingriga, kuperade och mycket isiga. Men hur

det var så kom jag till den Stora Eken och på vägskylten stod det Ökna. Jag svängde och åkte vidare och kom så fram till Ökna naturbruksgymnasium.

Jag och många med mig hade fått en inbjudan till en pressinformation i Mat- och Slöjdeverkstaden i Sörmlands Naturbruk. Mat- och Slöjdeverkstaden ligger på en höjd och promenadvägen dit kantades av störrar med vackra granisdekorationer. Det kändes mycket välkommande.

Under tiden vi väntade på att alla inbjudna skulle komma visade oss Mikael Rydholm hur man gör en ärtpinne av rå björk. Man spjälkar upp

Pg 17 50 59 - 5

en bit björk med yxa och sedan formar man sin egen ärtpine med en slöjdniv. Jag gjorde naturligtvis en egen direkt och den skulle visa sig vara mycket användbar. Ett kompositerbart och brännbart ärtverktyg dessutom.

Så var alla samlade ochh Bie Seipel hälsade oss varmt välkomna. Bie presenterade Sörmlands Naturbruk, som är en ideell förening. Man arbetar med olika projekt och med finansiering från Landstinget Sörmland, TeknikBroStiftelsen i Sockholm, Länsarbetsnämnden i Sörmland, Länsstyrelsen i Sörmlands län. Vår egen förening, Södermanlands läns hemslöjdsförening, har sökt och erhållit bidrag från Stiftelsen Framtidens Kultur till en workshop för att utveckla pedagogiken i Mat- och Slöjdvärkstanen.

Landshövdingen Bo Holmberg berättade att det pågår 30 projekt i Sörmland med sikte mot ett ekologiskt hållbart samhälle samt att skapa nya jobb. Här på Ökna bedrivs nu projektet kost-ekologi-näring samt kost-slöjd.

Magnus Karlsson, verksamhetsledare, berättade om Sörmlands Naturbruk vars mål är att bedriva naturbruk på naturens egna villkor. Här tittar man på ett recirkulationsprojekt: Landet-Staden- Åter till landet. På landet produceras produkter som används i staden. Staden lämnar restprodukter som åter ska till landet för återbruk. Kan biogas vara en produkt? Man forskar på om tårkrorer kan köras på biogas. Volvo visade en bil som drivs med biogas. Den används bl a i Malmö av lokaltrafik och taxi.

Rektor Lisbeth Åhlund presenterade Ökaskolan som är i en utvecklingsfas där utbildningen måste anpassas till ett nytt jordbruk med nya kompetenskrav.

Maria Printz och Lille-Mor Boman berättade om tankar kring Mat- och Slöjdvärkstanen, om val av ekologiska produkter till både mat och slöjd. Lille-Mor sade att ”det finns ull och ull”. Vi importerar ull från länder där man låter fåren passera igenom bekämpningsmedel före klippningen. Vi har inhemsk ull och svenska ullspinnerier som inte behandlar fåren och ullen så. Maria påpekade att val av produkter, som ekologisk mat, har en stor inverkan på miljön.

Här i verkstanen vill man också återknyta till det naturliga sambandet, samt föra ut kunskapen om handens arbete som leder till stoltheten i att man kan göra själv.

Bo Holmberg avslutade inledningen med att Sörmlands Naturbruk skulle genomföras av de tre K-na: Kunskap-Kultur-Kul.

Så guidade Magnus Karlsson oss runt på Ökna. Vi besökte ladugården. Här kunde korna ströva fritt inomhus och själva bestämma liggplats. En ko tog sikte på mig direkt och ville bli klad. Vem kan motstå det? Så vände jag mig om för att lyssna på Magnus och vips hade kon pressat huvudet mellan spjälorna och jag kände en lång strävtunga dyka ner i min jackficka. Kunde jag ha ”godsaker” där måntro? Kalvarna kunde jag nästan inte slita mig ifrån.

Från ladugården gick vi upp till växt-huset. För att styra växthusets olika funktioner används en dator. Bl a manipulerade man storleken på julstjärnor (blommorna) med hjälp av ljus, kyla kontinuerligt värme, inga kemiska medel. Biologisk bekämpning används mot ohyr.

Vi ströövade sedan ner för backen till det gamla limosingaraget - senare brandstationen. Vi blev in genom den vackra dörren. Här höll hanverkare på att renovera bl a fönster och

det låg en doft av linolja i luften. Brandstationen kommer, när den är färdigrenoverad, att användas som utställningslokal.

Vi återvände till Mat- och Slöjdvärkstanen för att innta lunch. ”Den nya snabbmaten”. Vi fick bröd med linfrö som man kunde fylla med friterade gäddfärsbollar i sesamfrö, lammfärs, stekta potatisskivor i kummin, rödbetor, persiljerötter, sallad och söt-strak sås. Här fungerade min ärtpine nu alldeles utmärkt! Äppelmust serverades i äppelbägar, som i alla fall jag åt upp som efterrätt. Många som drack ur äppelbägarna fick en liten prick på näsan av kanel, vilket blev till munterhet och öppnade samtal kors och tvärs.

En härlig dag och när jag åkte hem var det med förhoppning om ett framtida samarbete.

Margaretha Norin Forslund

Kalendarium

PROGRAMVERKSAMHET

Alla tiders slöjd och hantverk
7 mars - 14.00 på stadsbiblioteket
Culturum i Nyköping
Titta på: Skärsvarning, knuttimring och fönsterrenovering, Tillverkning av snidade träsemior, Fierfärgsvirkning med ujlga fasta maskor.
Prova själv att påkslöjda: Krua blommor och fånga drömmar, Gör blåkullakvaster och näveraskar, Karda och spin, Tälj och kreta.
Arrangörer: Nyköpings kultur- och fritidsförvaltning, Nyköpings stadsbibliotek, Södermanlands läns hemslöjdsförening, Sörmländsk byggnads-vård Nyräs

Ökna dagen 16 maj
Tid ej klart
Invgång av Skogs -och virkesstigen - en utställning i skogen.
Slöjdaktiviteter i Mat- och Slöjdvärkstan.

Nordiskt Täljseminarium
8-9 augusti på Skansen, Stockholm
Föreläsningar, demonstrationer, workshops och tävling
För ytterligare information kontakta Agneta Carlsson, SHR 08-679 78 70

SOMMAR PÅ NYNÄS

7 juni 12.00 - 16.00

Sörmlandskt torparliv på Långmaren
Öppet hus på torpet Långmaren där besökarna kan delta i traditionellt släpvhushållsarbete i köket, tjälja i trä och bark samt karda, spinna och teva.

14 juni 12.00 - 16.00

Bokens dag på Nynäs
Temadag om boken som konst med visning av bokbinderi, föredrag mm

28 juni 12.00-16.00

Kökspigornas och staddrängarnas Nynäs
Specialvisningar av Nynäs på temat Kökspigornas och staddrängarnas Nynäs. Slöjd i det gröna med slöjddemonstrationer och prova på för besökarna.

2 augusti 12.00-16.00

Barnens Nynäs
Specialvisningar av slottet för barn, Spökhistorier i källaren, Barnteater
Slöjd för barn bland annat tjälja, smide och någon textil teknik.

30 augusti 12.00-16.00

Skördemarknad på Nynäs
Försäljning av ekologiska jordbruks -och trädgårdsprodukter
Slöjddemonstrationer och prova på för besökarna.

Nynäs slott och torpet Långmaren ligger mellan Trosa och Nyköping längs kustvägen

Sommar på Nynäs arrangeras av Landstinget Södermanlands Jord och skogförvaltning, Södermanlands läns hemslöjdsförening, Södermanlands museum, Sörmlands byggnadsvård Nynäs

UTSTÄLLNINGAR

Ulliga fasta maskor -
en utställning om flerfärgsvirkning
7-12 mars på Kulturum, Nyköping

Smide

31 maj -28 juni
Julita gård och museer

Byggnadsvårdsutställning i fähuset
Visning av Nynäs slott 9 maj-6 september

Plats Nynäs slott (mellan Nyköping och Trosa)
Öppet 9/5 -21/ 6 samt 15/ 8-6/ 9 lo-sö 12.00-16.00
21/6-14/8 alla dagar 12.00-16.00

Slöjdens material - Det omsorgsfulla valet

Fähuset Nynäs slott 6 juni-2 augusti
Öppet samma tider som ovan

KURSER 1998

Bruks -och verktygssmide

38 lektioner

Tid: 4-5 och 25-26 april

Lärare: Torsten Almén, smed
Plats: Gustavsberg, Eskilstuna
Pris: 1100 kr, material- och bränslekostnader tillkommer med 500 kr

Fönsterrenovering

24 lektioner

Tid: 25-26 april och 9 maj

Lärare: Björn Björkqvist, Johan Abrahamsson,
byggnadsvårdare

Plats: Oxstallet på Nynäs

Kursen arrangeras i samarbete med
Studieförbundet Vuxenskolan och Landstingets jord- och skogförvaltning
Pris: 850 kr

Slöjd i det gröna

8 lektioner

Alt 1 Gräskronor och drömfångare

Alt 2 Kompostkorgar, vispar och vidjor

Tid: 13 juni

Lärare: meddelas senare

Plats: Långmaren på Nynäsreservatet (mellan Trosa och Nyköping)

Pris: 350 kr

Kursen arrangeras i samarbete med Sörmlands museum

Tjälja med kniv och yxa

38 lektioner

Tid: 15-16 och 29-30 augusti

Lärare: Per Heildorf, yrkesslöjdare

Plats: Hemma hos Per i i sörtorp, Flodafors,
Utanför Katrineholm

pris 1100 kr exklusive material och ev litteratur

Fönsterrenovering

24 lektioner

Tid: 15-16 och 22 augusti

Lärare: Björn Björkqvist, Johan Abrahamsson,
byggnadsvårdare

Plats: Oxstallet på Nynäs

Kursen arrangeras i samarbete med

Studieförbundet Vuxenskolan och Landstingets

jord- och skogförvaltning

Pris: 850 kr och ev litteratur

Skärvarvning

18 lektioner

Tid: 5-6 september

Lärare: Åke Landström,

yrkessvarvare

Plats: Oxstallet; Nynäs

pris 800 kr, kostnad för material och svarvhyra
250 kr tillkommer

Kursen arrangeras i samarbete med

Studieförbundet Vuxenskolan och Landstingets
jord- och skogförvaltning

Tjälja med kniv och yxa

24 lektioner

Beth Moen, möbelsnickarmästare

Plats: Långmaren på Nynäs reservatet

Pris: 800 kronor exklusive material och ev litteratur

Kursen arrangeras i samarbete med

Studieförbundet Vuxenskolan

och Landstingets jord- och skogförvaltning

Timring- Billa timmer och hugga knutar

38 lektioner

Tid: 5-6 och 12-13 september

Lärare: Björn Björkqvist, Johan Abrahamsson,
Byggnadsvårdare

Plats: Oxstallet, Nynäs

Pris: 1100 kronor exklusive material och ev litteratur

Kursen arrangeras i samarbete med Landstingets
jord- och skogförvaltning

Slöjda i skogen med ris, sly och fårskt
trä

16 lektioner

Tid: 12-13 september

Lärare: Niclas Hallberg, slöjdare och hemslöjd-
skonsulent

Plats: Någonstans i skogen runt Nyköping
Pris: 650 kronor

Kursen arrangeras i samarbete med

Studieförbundet Vuxenskolan

Bruk- och verktygssmide

38 lektioner Tid 12-13 och 26-27 september

Lärare: Torsten Almén, smed

Plats: Gustavsberg, Eskilstuna

pris: 1100 kr, material- och bränslekostnader tillkommer

Dekorer på trä- Skuret och målat

38 lektioner

Tid: 26-27 september och 3-4 oktober

Lärare: Per Heildorf, yrkesslöjdare

Plats: Oxstallet, Nynäs

Pris: 1100 kr ex material och litteratur

Kursen anordnas i samarbete med Landstingets
jord- och skogförvaltning

Slöjdade stolar och pallar

38 lektioner

Tid: 10-11 och 24-25 oktober

Lärare: Niclas Hallberg, slöjdare

Plats: Oxstallet, Nynäs

Pris: 1100 kr ex material och litteratur

Kursen anordnas i samarbete med Landstingets
jord- och skogförvaltning

Fortsättningskurs i bruks- och verktygssmide

38 lektioner

Tid: 10-11 och 24-25 oktober

Lärare: Torsten Almén, smed

Plats: Gustavsberg, Eskilstuna

pris: 1100 kr, material- och bränslekostnader tillkommer med 500 kr

Samtliga kurser om 38 lektioner arrangeras i samarbete med Svenska
Hemslöjdsföreningars Riksförbunds
lansanknutna kursverksamhet.

För anmälan och information,
kontakta länshemslöjdskonsulent
Helena Åberg,
besöksadress Nynäs slott,
Box 138, 611 23 Nyköping,
tel 0155-26 15 07, 070-663 00 12,
fax 0155-26 15 95